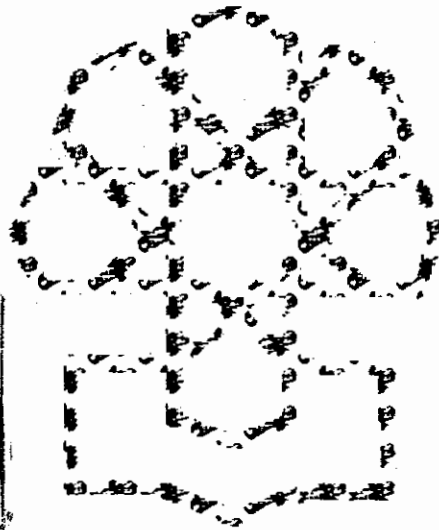

درباره طرح تشکیل و توسعه بسیج دانش آموزی

مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع رسانی فارابی
شماره: ۷۲۸۲
تاریخ: ۱۷/۱۰/۷۲

معاونت پژوهشی
آبان ماه ۱۳۷۴

کار: دفتر بررسیهای حقوقی

کد گزارش: ۱۹۰۰۹۷۱

تشکیل و توسعه بسیج دانش آموزی

عنوان طرح

شماره ترتیب چاپ: ۱۳۷۴
شماره چاپ سابقه: —
شماره دفتر ثبت: ۵۳۵
تاریخ چاپ: ۱۳۷۴/۷/۸
کمیسیونهای ارجاعی: امور دفاعی - آموزش و پرورش -
امور اداری و استخدامی

مشخصات طرح

یک فوریت طرح حاضر در تاریخ ۷۴/۶/۲۹ به تصویب رسیده است

دلایل توجیهی ارائه طرح

برای جذب، آموزش و سازماندهی دانش آموزان مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه پسرانه و دخترانه کشور توسط نیروی مقاومت بسیج و با هماهنگی و پشتیبانی وزارت آموزش و پرورش، گروهی از نمایندگان محترم مجلس طرح تشکیل و توسعه بسیج دانش آموزی را با تقاضای فوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی کردند (۲۸ شهریور ۱۳۷۴) که یک فوریت طرح در جلسه علنی مورخ ۱۳۷۴/۶/۲۹ به تصویب نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی رسید.

طراحان دلایل متعددی را در ضرورت ارائه آن احصا نموده‌اند. از آن جمله: رهنمودهای امام‌راحل (ره) و تأکیدات مقام معظم رهبری در مورد لزوم رابطه جوانان با بسیج، اهداف مندرج در قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران در خصوص جذب و آموزش دانش آموزان، ایجاد رده‌های مقاومت در مراکز آموزشی، اشاعه فرهنگ بسیجی در بین دانش آموزان و تقویت بنیه دفاعی کشور. به نظر طراحان با جذب دانش آموزان در واحدهای پویندگان و پیشگامان در مدارس راهنمایی و متوسطه، آمادگی مطلوب برای مشارکتهای ملی و مردمی در امور فرهنگی، سازندگی، امدادی و اجتماعی فراهم می‌شود و با تصویب طرح، ردیفهایی در اعتبار وزارت آموزش و پرورش و نیروی مقاومت بسیج برای تحقق موضوع، در قانون بودجه سال ۱۳۷۵ فراهم می‌گردد.

بررسی سابقه امر

۱- به دنبال گروگان‌گیری کارکنان لانه جاسوسی امریکا در تهران توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام و تشدید توطئه‌های امریکا و قوت گرفتن احتمال تجاوزات علنی آن کشور، حضرت امام خمینی (ره) رهبر فقید و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران سخنان مبسوطی در ضرورت و جود ارتش بیست میلیونی برای دفاع از آرمانهای انقلاب اسلامی ایراد فرمودند.

۲- متعاقب آن، شورای انقلاب در راستای تشکیل ارتش بیست میلیونی در تاریخ ۱۳۵۹/۳/۱۰ لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بسیج ملی را به تصویب رساند. به موجب ماده ۱ آن، در اجرای فرمان رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران مبنی بر ایجاد، آموزش و بسیج ارتش بیست میلیونی جهت پیشگیری و مقابله با هر گونه تهدید و تجاوز نظامی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و سوانح طبیعی، سازمانی به نام سازمان بسیج ملی زیر نظر فرمانده کل قوا و وابسته به وزارت کشور تشکیل گردید.

۳- ملاحظه می‌کنیم در این لایحه قانونی مأموریت بسیج مشخص شده و این نیرو وابسته به وزارت کشور در نظر گرفته شده بود.

در لایحه قانونی تشکیل سازمان بسیج ملی مصوب ۱۳۵۹/۴/۱۹ شورای انقلاب سازمان بسیج از نظر سازمانی به جای وابستگی به وزارت کشور، زیر نظر ریاست جمهوری قرار گرفت.

همچنین در ماده ۲ آن، وظایف و مأموریت‌های بسیج با شرح بیشتری آمد، که تهیه و اجرای برنامه‌های تعلیمات نظامی، عقیدتی و حفاظتی برای کلیه داوطلبان و سازماندهی و تجهیز آنها، تهیه طرحها و برنامه‌های ضروری در تحقق اهداف انقلاب، ایجاد آمادگی در مردم برای مقابله با سوانح طبیعی و حوادث

غیر مترقبه از جمله آن وظایف است.

۴- به موجب ماده واحده مورخ ۱۳۵۹/۴/۴ شورای انقلاب، سازمانهای آمادگی ملی و بسیج غیر نظامی و دفاع غیر نظامی در سازمان بسیج ملی ادغام شده و تمام بودجه، دارایی و تعهدات آنها به سازمان یاد شده منتقل می‌گردید.

۵- به موجب مصوبه مورخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۸ مجلس شورای اسلامی، سازمان بسیج ملی (مستضعفین) در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ادغام گردید. به موجب این مصوبه مسئولیت اداره و فرماندهی بسیج مستضعفین به سپاه واگذار شد.

۶- بر اساس ماده ۸ اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، برنامه‌ریزی، سازماندهی، اداره، فرماندهی و اجرای آموزشهای عقیدتی، سیاسی و نظامی اعضای بسیج مستضعفین مطابق موازین اسلامی، از مأموریت‌های سپاه شمرده شده است.^(۱)

در فصل چهارم اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، اساسنامه واحد بسیج مستضعفین طی مواد ۳۵ الی ۴۳ آورده شده است.

در ماده ۳۵ هدف از تشکیل بسیج و در ماده ۳۶ وظایف بسیج ذکر شده است. در ماده ۳۷ هر شهر به چند منطقه مقاومت، هر منطقه به چند ناحیه و هر ناحیه به چند پایگاه تقسیم شده که هر پایگاه مقاومت شامل گروه‌های سازمان یافته خواهد بود. در ماده ۳۸ سپاه، تشکیل هسته‌های مقاومت محلی با همکاری روحانیون و معتمدین محل و شوراهای محلی و گسترش و تشکیل هسته‌های مقاومت در تمامی محله‌ها ذکر شده است، (ماده ۳۹).

در ماده ۴۱ دسته‌بندی افراد ارتش بیست میلیون به صورت اعضای عادی، فعال و ویژه آمده است. و در ماده ۴۲ به گفته قانونگذار، مسئولین واحدهای ستادی، فرماندهان مرکز بسیج و فرماندهان منطقه مقاومت در شهرها از پاسداران خواهند بود.

۷- ماده ۶۴ قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران مصوب ۱۳۷۰/۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی، وزارت آموزش و پرورش را موظف کرده است که با هماهنگی و نظارت سپاه در مقاطع راهنمایی و متوسطه به صورت تئوریک و علمی به آموزش نظامی در بین محصلین اقدام نماید و نیز اردوهای عملی در سال در رابطه با آموزشهای نظامی آنان ترتیب دهد.

به موجب تبصره ۴ بند «ب» ماده ۶۴، آموزشهای مقطع راهنمایی، معادل دوره آموزش عمومی مقدماتی بسیج و آموزش مقطع متوسطه، معادل دوره آموزش عمومی تکمیلی بسیج تلقی می‌شود.

۸- در قانون حمایت قضایی از بسیج مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۱ مجلس شورای اسلامی ضمن دادن مجوز برخورد نیروی مقاومت بسیج با جرایم مشهود همانند ضابطین قوه قضاییه، در صورت عدم حضور ضابطین دیگر (ماده ۱)، برخورد برابر مقررات کیفری با توهین‌کنندگان به نیروی بسیج در حین انجام وظایف محوله (ماده ۳)، تشکیل دفاتر حمایت و خدمات حقوقی و قضایی بسیجیان در نیروی مقاومت بسیج (ماده ۴) از جمله مقررات حمایتی مصوب مجلس شورای اسلامی در این قانون است.

در ماده ۵ قانون اخیرالذکر نیروی مقاومت بسیج موظف به جذب آحاد مردم از تمامی اقشار و

۱- ماده ۹ اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۶/۱۵ مجلس شورای اسلامی.

صنوف، و ایجاد رده‌های مقاومت در مساجد، ادارات، کارخانه‌ها و مراکز آموزشی شده است و کلیه مسئولین اداره‌ها، نهادها، کارخانه‌ها، امور مساجد و مراکز آموزشی را مکلف نموده ضمن همکاری، تسهیلات و امکانات لازم را فراهم سازند.

اظهار نظر کارشناسی

الف - بررسی مقررات موجود در ارتباط با بسیج اقشار مختلف از جمله دانش‌آموزان توسط نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نشان می‌دهد که خوشبختانه قانونگذار حق تکلیف را به خوبی اداء کرده و در هر فرصت از وضع مقررات ضروری دریغ نکرده است.

الف - ۱ - از یک سو قانونگذار با قوانین حمایتی، تشویقی و ترغیبی عملاً زمینه‌ها و بسترهای لازم را برای فعالیت نیروی مقاومت بسیج آماده کرده است؛ از آن جمله قانون تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مصوب ۱۳۶۷/۱۱/۳۰، امتیازات در نظر گرفته شده در ورود به خدمت دستگاههای دولتی یا ارتقای گروه، اولویت در خرید سهام کارخانه‌های دولتی، یا قانون حمایت قضایی از بسیج و ... شاهدهی بر این ادعاست که نمایندگان مجلس شورای اسلامی در دوره حیات خود به خوبی اوامر حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری را در حمایت از نیروهای بسیجی مدنظر داشته‌اند.

الف - ۲ - از سوی دیگر مقررات موجود به خوبی وظایف و مأموریت‌های نیروی مقاومت بسیج را روشن کرده و بر مسئولین دستگاههای اجرایی در جذب اقشار مختلف مردم توسط آن نیرو تکالیفی را در نظر گرفته است. در واقع نیل به خواست طراحان محترم طرح از طرق مقررات موجود امکان‌پذیر است. چنانکه ماده ۶۴ قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی، وزارت آموزش و پرورش را موظف کرده که با هماهنگی و نظارت سپاه، آموزشهای تئوری و علمی نظامی را در قالب دروس اجباری در بین محصلین مقاطع مختلف تحصیلی ارائه نماید و در این رابطه اردوهای عملی نیز برگزار کند.

ب - ماده ۵ قانون حمایت قضایی از بسیج مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۱ مجلس شورای اسلامی، در عین حال که نیروی مقاومت بسیج را موظف کرد تا نسبت به جذب تمامی اقشار و صنوف و ایجاد رده‌های مقاومت در مساجد، ادارات، کارخانه‌ها و مراکز آموزشی اقدام کند. کلیه مسئولین ادارات از جمله مسئولین آموزش و پرورش را مکلف به همکاری و فراهم آوردن تسهیلات و امکانات لازم در این رابطه نموده است.

ج - خوشبختانه در عمل نیز، بسیج دانشجویی در دانشگاهها و بسیج کارگری در کارخانه‌ها و ... با تمسک به مقررات موجود تشکیل شده و از حمایتها و همکاریهای لازم مسئولین ادارات، کارخانه‌ها و مراکز آموزشی برخوردار هستند. به طریق اولی تشکیل بسیج دانش‌آموزی و توسعه فعالیت آن با وجود مدیران متعهد مدارس، معلمان دلسوز، مربیان پرورشی و انجمنهای اسلامی دانش‌آموزان، انشاءالله با موانعی برخوردار نخواهد کرد و نیاز چندانی به تصویب طرح جدیدی در مجلس شورای اسلامی نخواهد بود.